

တၢ်မၤစၢၤဖိသၢ်တဖၣ်ဖဲယျၢ်တြဲ အတၢ်ဆါရၤလီၤသးသကူၤဆးဒးအခါ

Public education
A world of opportunities

ဖဲတၢ်ဆါကတီၢ်လၢအိၣ်ပှၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးတၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးအခါ,တၢ်အံၤအရၢဒိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပကအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးသးလၢအ
ဂ့ၤတကပၤလၢပတၢ်အိၣ်မူအတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤအတၢ်အိၣ်သးခဲလၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ,တၢ်အံၤဟံးယုၣ်နီၢ်ခိ,နီၢ်သး,ပှၢဂ့ၢ်ဝိဒီးသး
တၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.နဖိအတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢအိၣ်ဖျိတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢပှၢ
ကညီဟံးဖိၣ်မၤဝဲဒၣ်တဖၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးလၢအ
ပူၤဖျဲးဒီးပှၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်တခါအပူၤ,နမၤစၢၤဖိၣ်ဂၢၢ်ယၢ်နဟံၣ်ဖိယိဖိအတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
ပဟ့ၣ်လီၤသးမၤတၢ်လၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်ပကိၣ်ဖိခဲလၢကတီၢ်န့ၣ်ပူၤဖျဲး,ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ်ဒီး
သ့မၤလိအတၢ်မၤလိမၤဒီးတဖၣ်ဆူညါ,ဖဲမ့ၢ်အိၣ်လၢကိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤမ့တမ့ၢ်လၢဟံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအခါန့ၣ်လီၤ.ဖိသၢ်
အနီၢ်ဂံၢ်လၢအအါန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်ညသလန့ၣ်သမညလၢလၢမကျ(ယျၢ်တြဲ)
အတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးဒီးကဟံးန့ၢ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိဒီးတၢ်သ့ၣ်
ကီၢ်သးဂီၤလၢပှၢဂ့ၤတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤဖိဖျိတၢ်ကန့ၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်လၢအကဲထီၣ်လၢကိၣ်,လၢဟံၣ်မ့တမ့ၢ်လၢပှၢယဲ
ဘျးဖဲအပူၤအယိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤအရၢဒိၣ်ဝဲဒၣ်လၢနကတီၢ်တၢ်ဒီးနဖိဘၣ်ယးအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢနမၤအိၣ်သ့မ့ၢ်ဝဲ-

- ကျဲးစးဒီးနဲၣ်ဖျါတၢ်ဟံးသးဂၢၢ်ဂၢၢ်ဖဲကတီၢ်တၢ်ဒီးနဖိဒီးနဟံၣ်ဖိယိဖိတက့ၢ်.
- ကတီၢ်တၢ်ဒီးနဖိဘၣ်ယးမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်တူၢ်ဘၣ်အိၣ်ဒိလဲၣ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်.
ကန့ၣ်အိၣ်ဒီးတဲန့ၢ်ပၤမၤလီၤတၢ်အသးတၢ်ခဲလၢကတီၢ်လီၤဘၣ်စးဝဲဒၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ကတီၢ်တၢ်ဒီးနဖိဘၣ်ယး(ယျၢ်တြဲ)န့ၣ်တက့ၢ်.
စံးဆါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်တသ့ဖဲအသ့ပှၢတၢ်တီတၢ်လီၤတက့ၢ်.
တၢ်အံၤဘၣ်တဘၣ်ကမၤစၢၤယဲလီၤဘျါလီၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပျံတၢ်ဖုးတဖၣ်ဒီးမၤစၢၤလီၤအတၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤန့ၣ်လီၤ.
- ဟံးပနီၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်လၢမံးယၢ်အပူၤ-တၢ်ထံၣ်တၢ်လၢမံးယၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်ဘၣ်တဘၣ်ကမၤအါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အ
တၢ်ပျံဒီးတၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤန့ၣ်လီၤ.
- ကွၢ်မၤတၢ်လီၤလီၤဆူတၢ်လၢသ့မၤအိၣ်ဟံၣ်ဖိယိဖိတန့ၣ်အသိးလၢတၢ်ကအိၣ်ပူၤပူၤဖျဲးဖျဲးအဂီၢ်တက့ၢ်.
ဟ့ၣ်နဖိဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢအအိၣ်ဖျါဆ့ဆ့ဘၣ်ယးမ့ၢ်တၢ်ကမၤစၢၤလီၤအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ်ကန့ၢ်ဘ
ၣ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲအံၤလၢတၢ်ကတီၢ်အဖျါတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ပၤအိၣ်သ့,မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးသးတၢ်
တူၢ်ဘၣ်လၢအကမၤတၢ်လၢအကြးမၤန့ၣ်လီၤ.
- သူသကိးတၢ်ဆါကတီၢ်တပူၤယိဒီးဟံးတၢ်လၢသ့မၤသကိးအိၣ်လၢအဆါကတီၢ်ဒၣ်ဝဲတသ့ဖဲအသ့အါအါမ့တမ့ၢ်မၤစၢၤဒး
အိၣ်ထီၣ်အသိတဖၣ်တက့ၢ်.မၤန့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ်လၢတၢ်လိၣ်ကွဲဒီးတၢ်အိၣ်ဘျးအိၣ်သါအဂီၢ်တက့ၢ်.
မၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီတပူၤယိတက့ၢ်.
- ကွၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤအပနီၣ်တဖၣ်တက့ၢ်-ဖိသၢ်တဖၣ်ခိဆါအတၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤလၢကျါကျဲလၢတၢ်သိးဒီး
သးပှၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်
အံၤဘၣ်တဘၣ်ကဟံးယုၣ်အတၢ်မံးတၢ်ဂဲၤအက့ၢ်အဂီၤဆိတလဲအသး,အိၣ်တၢ်တဘဲ,သးလၢအဲၣ်ဒီးဆါထီၣ်မၤတၢ်လၢ
အကစၢ်ဟါမၢ်,အဒိးတၢ်အဲၣ်ဒီးအိၣ်စဲဘျးလၢပှၢအလီၤအါထီၣ်,အဲၣ်ဒီးအိၣ်ဘျးဒီးသးပှၢတဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သးဒိၣ်.တၢ်
သးအ့န့,တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤဒီး,မ့တမ့ၢ်တၢ်ပျံတၢ်ဖုးအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကျဲးစးဒီးပၤယၢ်တၢ်အိၣ်မူအက့ၢ်အဂီၤလၢအဆူၣ်အချတခါတက့ၢ်.

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်မၤလိမၤဒီးဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤလၢဟံၣ်

တၢ်အိၣ်လၢတၢ်လိာ်ကးတၢ်ယၢ်အသးတခါလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံၣ်ယံၣ်ထၢထၢတခါအပူၤဘၣ်တဘၣ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်ကိာ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်လၢဟံၣ်အပူၤလီၤ.

တၢ်လၢနမၤအိၣ်သ့မ့ၢ်ဝဲ-

မၤလီၤတၢ်အသးလၢတၢ်ခဲလၢာ်ကဘၣ်လီၤဘၣ်စးဝဲဒၣ်တန့ၣ်တက့ၢ်

- ကတိၤတၢ်ဒီးနဟံၣ်ဖိယိဖိဘၣ်ယးတၢ်လၢအကဲထီၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
တၢ်န့ၣ်ပၤတၢ်အိၣ်သးဘၣ်တဘၣ်ကမၤစၢၤလီၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤန့ၣ်လီၤ.
- မၤစၢၤနဖိလၢတၢ်ကဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယး
တၢ်အိၣ်သးအကိၤအခဲလၢအဝဲသ့ၣ်လဲၤခိဖျိဝဲဒၣ်လၢညါတဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးတဲလီၤတၢ်အသးလၢတၢ်ခဲ
လၢာ်ကဘၣ်လီၤဘၣ်စးဝဲဒၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
တဲသကိးကျိၤကွၢ်လီၤဆိလိာ်တဖၣ်လၢဖိသ့ၣ်ဒီးသးပုၤတဖၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်ခဲလဲၤခိဖျိဝဲတၢ်အိၣ်သး
လၢအကဲတၢ်သ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤလၢအတၢ်သိးတဖၣ်န့ၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်.
- ငှးသ့ၣ်နီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လီၤစၢၤလီၤထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်,သန့ကတၢ်အံၤအလီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်
လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်အိၣ်ပဲၤတၢ်အိၣ်ဟူးအိၣ်ဂဲၤ

- မၤနီၢ်ခိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခဲအံၤခဲအံၤ
အံၤမ့ၢ်ကျိၤကွၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးလၢအမၤစၢၤလီၤတၢ်သ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ဟးဂီၤသးဟးဂီၤန့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်ပုၤမၤကဲထီၣ်တၢ်အသိ
တၢ်အံၤဟံၣ်ယုၣ်နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ဂီၤမူတဖၣ်,တၢ်ဂဲၤကလံၣ်,ယိဂၣ်,ဟးလၢဟံၣ်လီၤခံကရၢၢ်အပူၤမ့
တမ့ၢ်သ့ဟံၣ်အပိးအလီၤလၢတၢ်မၤဟူးမၤဂဲၤအသးအဂီၢ်တက့ၢ်.
- ရဲၣ်လီၤဆိလိာ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢဟံၣ်ဖိယိဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်,ကွၢ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီးတၢ်လိာ်ခိၣ်လိာ်ကွၢ်အဂီၢ်တ
က့ၢ်.ဖဲမ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဘၣ်ဟံၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢတၢ်မၤအိၣ်ဒီးအဆၢကတီၢ်ဒၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ယိယိဖိတခါတက့ၢ်.

ဘျးစဲ

- ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်နဖိလၢကဟံၣ်တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိးဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်ဒီးတံၤသကိးတဖၣ်ခိဖျိလီၤတဲစိ,အံၤမုၢ်မ့တမ့ၢ်ဖဲ
အမ့ၢ်ကြၢးမ့ၢ်ဘၣ်ခိဖျိပုၤဂ့ၢ်ဝီအမံၤဒယၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဆဲးကျိးဒီးနဖိအကွဲခဲအံၤခဲအံၤမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကတီၢ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢခံကတၢ်တဖၣ်ခဲအံၤခဲအံၤဒီးကဟ့ၣ်နဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တ
ၢ်ကျိၤလၢအကါဒိၣ်ဒီး
ချူးတၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒ်ဟံၣ်ဖိယိဖိတန့ၣ်အသိးမၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီတက့ၢ်.

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ,တၢ်ဆၢတဲာ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤတမံၤလၢလၢနမၤအိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနဆိကမိၣ်လၢအဂ့ၢ်လၢနဂီၢ်ဒီးလၢန
ဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မၤတၢ်လၢနမၤအိၣ်သ့တက့ၢ်,ကျဲးစးဒီးသ့ၣ်စူၤသးစူၤဒီးနကစၢ်အသး,နဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်,ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤ
စၢၤဒ်နလိာ်ဘၣ်အိၣ်အသိးတက့ၢ်.

